

JAK SE ZACHOVAT při rozsáhlém výpadku elektrické energie

Praktické rady občanům pro případ rozsáhlého výpadku elektrické energie na základě poznatků z přípravy a provedení cvičení „Blackout 2017“ v Jihočeském kraji. Příručka čerpá také ze zkušeností ostatních krajů.

CO JE BLACKOUT

BLACKOUTEM označujeme **rozsáhlý** a **neplánovaný** výpadek elektrické energie postihující významnou část nebo celou ČR, případně i okolní státy vzájemně propojené elektrizační soustavou. Může trvat řádově několik hodin až dnů.

PŘÍČINY VZNIKU BLACKOUTU

- přírodní vlivy (vichřice, námraza, silné sněžení)
- významný přetok energie ze zahraniční rozvodné soustavy za hranici zatžitelnosti
- technické poruchy (požár transformátoru, ...)
- lidský faktor (chyba obsluhy)
- teroristický útok
- kombinace výše uvedených příčin

SIGNÁLY, ŽE NEJDE O BLACKOUT

- informace o odstávce je k dispozici na vývěsních deskách obecních úřadů, webových stránkách distribučních společností
Při lokálních výpadcích elektrické energie:
- okolní ulice (obec, město) jsou osvětlené
- regionální rozhlasové stanice vysílají
- dopravní prostředky závislé na elektrické energii (vlaky, tramvaje, trolejbusy) jsou mimo postiženou oblast v provozu
- bankomaty i obchody v jiných částech města nebo v sousedním městě (obci) fungují
- čerpací stanice pohonných hmot jsou mimo postiženou oblast v provozu

ELEKTRICKÁ ENERGIE, PLYN

JAK SE PŘIPRAVIT

- počítejte již při výstavbě (rekonstrukci) obydlí s možností připojení náhradního zdroje elektrické energie (elektrocentrály) - tuto otázku řešit vždy s odborníky
- udržujte zásobu pohonných hmot pro provoz náhradního zdroje elektrické energie
- udržujte nabitě záložní zdroje pro dobítí mobilu, tabletu nebo notebooku

CO NEBUDE FUNGOVAT

- všechny přístroje v domácnosti závislé na elektrické energii, včetně plynových
- osvětlení (včetně osvětlení společných prostor v činžovních domech a pouliční osvětlení)
- výtahy (nebezpečí uvíznutí osob)
- bezpečnostní systémy
- obchody bez záložního zdroje elektrické energie, v omezeném provozu mohou fungovat obchody se záložním zdrojem energie
- omezení provozu předškolních a školních zařízení (pravděpodobně bude nutno zajistit bezpečný návrat dětí domů)

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- odpojte všechna elektrická zařízení
- zavřete plynové spotřebiče
- zprovozněte a naladte rádio na baterie, v mobilu, autorádio na regionální stanice
- šetřete nabitě záložní zdroje pro provoz mobilu, případně tabletu nebo notebooku
- přijměte opatření k ochraně vlastního majetku

POTRAVINY, PITNÁ VODA

JAK SE PŘIPRAVIT

- mějte v zásobě balenou pitnou vodu a trvanlivé potraviny (např. konzervy, paštiky, rýži, těstoviny, trvanlivé mléko, sušenky, čokoládu, oříšky, energetické tyčinky, cukr, med, sirup, zmrazené pečivo) nejméně na 3 dny pro všechny členy domácnosti, včetně domácích mazlíčků
- mějte k dispozici funkční přenosný campingový plynový vaříč nebo vaříč na tuhý líh
- mějte k dispozici peníze v hotovosti

CO NEBUDE FUNGOVAT

- ztížená možnost nákupu potravin a balené pitné vody (omezený provoz obchodů, nefunkční pokladny a elektronický vstup do velkých prodejen, nemožnost platit platební kartou)
- standardní způsob tepelné úpravy potravin
- omezení dodávek a čerpání pitné vody ze studní
- zařízení hromadného stravování (restaurace, závodní a školní jídelny, ...)

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- využijte k nákupu potravin malé prodejny
- zásobte se pitnou vodou s ověřenou kvalitou vody
- přesuňte část potravin z mrazáku do lednice pro udržení její nízké teploty, v zimě krátkodobě za okno nebo na balkón; lednici zbytečně neotvírejte
- nekonzumujte rozmrazené rychle se kazící potraviny ponechané volně déle než 2 hodiny a potraviny skladované nad 6°C ponechané volně déle než 4 hodiny
- využijte k ohřevu jídla v rodinných domech i krb, krbová kamna, na pozemku ohniště

INFORMACE, KOMUNIKACE, ZÁCHRANNÉ SLOŽKY

JAK SE PŘIPRAVIT

- zajistěte si rádio na baterie k získávání informací
- pořídte si záložní zdroje pro provoz mobilu
- zajímejte se o možnosti, jak budou v okolí vašeho bydliště poskytovány informace

CO NEBUDE FUNGOVAT

- omezení přístupu k informacím z televize, rádia, internetu, sociálních sítí, ...
- pravděpodobně bude po několika hodinách nedostupný mobilní signál, internet, pevné linky
- nastanou problémy s tísňovým voláním (112, 150, 155, 158) a dojezdovými časy záchranných složek

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- informace získáte na obecním úřadu a jeho vývěsní desce, v místním rozhlase, z autorádia, rádia na baterie, od sousedů a známých
- nevolejte na tísňová volání záchranných složek s cílem získat informace
- základny záchranných složek slouží do obnovení telefonického spojení jako ohlašovny tísňových událostí
- vyvarujte se jakéhokoliv rizikového jednání vyžadujícího zásah záchranných složek
- snižte pro šetření zdroje mobilu jas displeje, vypněte modul GPS, infraport, bluetooth, využívejte pouze wi-fi, pokud je dostupná
- podělte se o získané informace se sousedy

POHONNÉ HMOTY, DOPRAVA

JAK SE PŘIPRAVIT

- mějte v kanystru zásobu pohonných hmot (doporučuje se jeden kanystr o objemu 20 litrů)

CO NEBUDE FUNGOVAT

- světelná signalizační zařízení (křižovatky, železniční přejezdy)
- dopravní prostředky závislé na dodávce elektrické energie (vlaky, trolejbusy, tramvaje)
- čerpací stanice bez záložního zdroje

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- dbejte zvýšené opatrnosti na křižovatkách, železničních přejezdech a při jízdě ve večerních a nočních hodinách
- umožněte průjezd zasahujících záchranných složek, pracovníků energetických společností, ...
- omezte užívání automobilu a dopravních prostředků na nejnútnejší míru (využijte spíše kolo nebo přesun pěšky)
- plánujte se sousedy nebo s rodinnými příslušníky společný rozvoz na nejnútnejší místa (nemocnice, pohotovostní lékárny, ...)
- získejte informace o provozuschopných čerpacích stanicích pro veřejnost
- čerpejte pohonné hmoty pouze na čerpacích stanicích vyhrazených pro veřejnost

SVĚTLO, TEPLA, HYGIENA

JAK SE PŘIPRAVIT

- mějte k dispozici svítidlo, nejlépe s LED diodou, s funkčním zdrojem (baterky, „čelovky“)
- mějte jako krajní opatření zásobu svíček
- mějte připravenou variantu odjezdu na chalupu (chatu), případně k příbuzným a známým, kde lze topit tuhými palivy, využít užitkovou vodu ze studny, potoka

CO NEBUDE FUNGOVAT

- osvětlení včetně společných prostor bytových domů
- pouliční osvětlení
- topení v bytech a domech (včetně plynového vytápění)
- omezení hygieny - nedostatek vody na mytí, problémy se splachováním a zajištěním úklidu
- odvoz komunálního odpadu

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- používejte ke svícení svítidlo, „čelovky“, světlo z kola, výjimečně displej mobilu nebo tabletu;
- svíčky používejte ke svícení jen výjimečně a vždy pod dozorem
- držte v chladných měsících teplo co nejdéle: omezte větrání, ucpěte všechny škvíry u oken a dveří
- využijte teplé (zimní) oblečení
- sbírejte v případě deštivého počasí dešťovou vodu a využijte ji jako vodu užitkovou
- omezte produkci odpadu na minimum

ZDRAVOTNÍ, SOCIÁLNÍ PÉČE, ÚŘADY

JAK SE PŘIPRAVIT

- mějte k dispozici zásobu užívaných léků
- mějte po dohodě s rodinnými příslušníky promyšlenou přepravu a péči o příbuzné dlouhodobě umístěné ve zdravotnickém nebo sociálním zařízení

CO NEBUDE FUNGOVAT

- lékárny vyjma pohotovostní lékárny v Nemocnici Č. Budějovice, a.s.
- omezení poskytování zdravotnických služeb ve všech oborech (ambulantní péče, stomatologická péče, atd.), včetně vydávání předpisů na léky
- omezení provozu zdravotnických a sociálních zařízení, případně jejich uzavření
- v omezeném provozu budou fungovat úřady

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- zajistěte na výzvu zdravotnického nebo sociálního zařízení převoz příbuzných do domácí péče
- vyčkejte na informace o dostupnosti a zajištění zdravotnické péče; zdravotnická zařízení využívejte pouze v případech ohrožení na zdraví a životě
- projeďte zájem nebo upozorněte záchranné složky nebo obecní úřad na o samotě žijící přestárlé, zdravotně postižené a nemocné spoluobčany ve vašem okolí
- odložte, pokud to je možné, návštěvu úřadu k vyřízení úředních záležitostí; informace o provozu získáte na úřední desce, podatelně nebo informační službě úřadu

OBNOVA DODÁVEK ELEKTRICKÉ ENERGIE

CO DĚLAT A CO NEDĚLAT

- zapněte nejdříve nejnutnější přístroje (lednice, osvětlení, topení) s cílem nepřetížit síť
- nezapínejte z důvodu možného přetížení sítě energeticky náročné spotřebiče, které nejsou nezbytné pro zajištění okamžitých životních potřeb (pračku, myčku, sušičku, žehličku, ...)
- plynové spotřebiče, pokud byly mimo provoz, začněte používat až po návštěvě pracovníka plynárenské společnosti nebo po ověřené informaci o jejich možném používání
- zkontrolujte nastavení všech elektronických a bezpečnostních zařízení, ovládacích prvků vytápění, atd.
- nechte odtéct vodu z vodovodního řádu a používejte ji jako pitnou až po ověřené informaci o její nezávadnosti
- zlikvidujte znehodnocené potraviny
- doplňte zásoby potravin, balené pitné vody, léků a dalších životně důležitých potřeb,
- mějte na paměti, že se výpadek elektrické energie může opakovat, proto nezapomeňte dobít zdroje v mobilu, tabletu, notebooku, power banku, ...
- uvědomte o obnovení dodávek elektrické energie i vaše okolí
- sledujte z dostupných informačních zdrojů (televize, rádio, místní rozhlas, internet, atd.) další vývoj situace a pokyny krizových orgánů, záchranných složek, distribučních společností a dalších subjektů řešících nastalou situaci

NEJSTE NA TO SAMI

Rozsáhlý a neplánovaný výpadek elektrické energie by měl zásadní vliv na fungování všech oblastí v zasaženém území. Krizové orgány kraje, měst a obcí, záchranné složky, přenosová a distribuční společnost i ostatní zainteresované subjekty využijí své zkušenosti a všechny právní předpisy využitelné k řešení vzniklé situace.

Provozovatelé přenosové a distribuční soustavy můžou přijmout opatření k **PŘEDCHÁZENÍ STAVU NOUZE** nebo vyhlásit **STAV NOUZE V ENERGETICE**.

Pro řešení vzniklé krizové situace bude vyhlášen **STAV NEBEZPEČÍ**, který vyhláší hejtmán kraje nebo **NOUZOVÝ STAV**, který vyhláší vláda. V rámci vyhlášení některého z uvedených krizových stavů budou přijímána **KRIZOVÁ OPATŘENÍ**, která se dotknou běžného života fyzických i právnických osob (omezení pohybu osob, nařízení evakuace, nařízení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci, atd.).

Dále by byla přijímána opatření související s **NOUZOVÝM PŘEŽITÍM OBYVATELSTVA** (nouzové zásobování potravinami, nouzové zásobování pitnou vodou, nouzové dodávky elektrické energie náhradními zdroji, organizování humanitární pomoci, atd.).

V prvních hodinách po rozsáhlém výpadku elektrické energie bude však záležet především na tom, jak jste připraveni vzniklou situací řešit **VY SAMI** vlastními silami.

Jihočeský kraj

e-on